

Årsrapport 2021 Bolag

Göteborgs Spårvägar AB
2021

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
2	Väsentlig styrinformation till kommunstyrelsen	6
2.1	Verksamhetens utveckling	6
2.1.1	Redovisning av resultat	6
2.1.2	Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling	6
2.1.3	Övrig väsentlig koncerninformation till kommunstyrelsen	7
2.2	Kommunfullmäktiges budgetmål	7
2.2.1	Styrelsespecifika mål från KF	7
2.2.2	Styrelsespecifika mål från KF	7
2.2.3	Verksamhetsnära mål	7
3	Övrig uppföljning till kommunstyrelsen	8
3.1	Utveckling inom personalområdet	8
3.1.1	Mått/nyckeltal som beskriver utvecklingen ur ett HR-perspektiv	8
3.1.2	Analys av situationen inom HR-området	8
3.2	Ekonomisk uppföljning	9
3.2.1	Analys av årets utfall	9
3.2.2	Resultat per affärsområde/dotterbolag eller motsvarande	10
3.2.3	Investeringsredovisning	10
3.2.4	Bokslut	11
3.3	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	11
3.3.1	Kommunalt ändamål och befogenheter	11
3.3.2	Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll	11
3.3.3	Kundorienterad kvalitetsledning	12
3.3.4	Uppföljning av implementering av program för full delaktighet	12
3.3.5	Övriga beslut och/eller uppdrag	12
4	Uppföljning till Göteborgs Stadshus AB	14
4.1	Uppföljning kassaflöde och realisationsresultat	14

Bilagor

Bilaga 1: Bilaga barnbokslut 2021

1 Sammanfattning

Tillsammans sätter vi Göteborg i rörelse

Sedan 1879 har vi sett till att våra resenärer kan ta sig dit de vill. Vårt viktigaste mål är att göra resenärerna nöjda med våra leveranser och att de kommer fram till förskola, skola och jobb varje dag, året om.

Det gör vi genom att:

- sätta säkerheten främst
- ha resenärsfokus
- samarbeta och visa engagemang

Kvalitetsutveckling och digitalisering

Med sikte inställt en kvalitetscertifiering enligt SIQ under 2022 har GS utvecklat metoder från helhetsorientering till detaljorientering som grund till att leverera ständiga förbättringar och uppdragsresultat. I december lanserades en ny huvudprocesskarta.

Som ett led i vårt kvalitetsarbete har bolagets digitaliseringsutveckling fortsatt under 2021. Bland annat har ett uppgraderat underhållssystem implementerats, digitala hjulmätningssystem installerats samt, fordonspositioneringssystem, trafikhändelsesystem och nytt trafikalt system undertecknats.

För att säkra vårt kvalitetsutvecklingsarbete på längre sikt har vi arbetat fram en Produktstrategi som presenterades i juni. Översiktligt presenterar den sammanhangen mellan resenärsvolym, resehastighet, kapacitet, spårvägsanläggningen, fordonsantal och depåer mot 2034 och 2040 för att möjliggöra politiskt beslutsfattande i god tid gällande den framtida spårvagnstrafiken.

Covid-19 pandemin

GS har med övriga samhället gått igenom ännu ett pandemiår med flertalet restriktioner som följd som påverkat vår personal och verksamhet. Under hösten då restriktionerna togs bort ökade resandet igen. I november utfördes cirka tio miljoner delresor vilket är samma nivå som innan pandemin. Tyvärr avslutas 2021 med en ökande smittspridning och återinförandet av restriktioner som förväntas påverka antalet resenärer negativt igen.

Leverans av M33

I oktober 2016 tecknade kommunstyrelsen i Göteborg avtal om inköp av nya spårvagnar av modell M33. Sedan slutet av 2019 driver Göteborgs Spårvägar leveransen av M33-projektet på uppdrag av Västtrafik. Under 2020 sattes de första vagnarna i ordinarie trafik med passagerare efter omfattande testning.

Under 2021 har serieleveransen från Tyskland fortsatt. Vid slutet av året har tolv av 40 M33: or anlänt till Göteborg. Både leverans och internutbildning kopplat till M33 har försenats på grund av covid-19. Restriktioner har gjort att färre förare kunnat genomföra utbildning vid samma tillfälle och förarbrist och sjuktal kopplat till pandemin har gjort att bemanning av ordinarie trafik har prioriterats.

Utfasning av M28

Den 28 oktober togs samtliga 48 vagnar av modell M28 ur trafik efter att

omfattande rostskador påträffats vid besiktning. Modell M28 sattes i trafik 1965 och nu kommer vagnarna demoleras och skrotas. Den totala kostnaden för utskrotningen beräknades vid årsbokslutet bli 17 miljoner kronor, varav 4,4 miljoner är utranering av lager.

Den plötsliga utfasningen av M28 i kombination med förseningen av M33 har resulterat i fordonsbrist som förväntas påverka vår verksamhet även 2022.

2 Väsentlig styrinformation till kommunstyrelsen

2.1 Verksamhetens utveckling

2.1.1 Redovisning av resultat

Effektmått och övriga mått/nyckeltal

Mått/nyckeltal	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021
Nöjd kund	95%	-	-
Resandeutveckling	7,6%	-32,7%	-2,2%

Kundnöjdheten mäts normalt kvartalsvis men under pågående pandemi så genomförs inga mätningar. Under 2019 nådde vi målet på 95% kundnöjdhet.

Under 2021 så har Corona-viruset och de rekommendationer som utfärdats för att motverka trängsel, påverkat resande kraftigt likt föregående år. Parallellt så har så stor del som möjligt av produktionen utförts, även detta för att minska trängsel.

Volym-, intäkts- och kostnadsutveckling

Mått	2019	2020	2021
Utförd trafik	99,7%	98,9%	95%

Andel utförd trafik mäts på ett annat sätt 2021 än 2020. Därav inte möjligt att jämföra dessa siffror fullt ut.

Hög sjukfrånvaro på grund av Corona viruset har fortsatt en negativ påverkan av vår leverans.

Flera stora arbeten i staden innebär stora framkomlighetsproblem som i sin tur innebär förseningar och avkortade turer eller inställd trafik.

I slutet av oktober togs samtliga M:28 ur trafik för gott på grund av rost i bärande konstruktion. Detta har så klart fått stor påverkan på vår leverans.

2.1.2 Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling

Punktligheten i trafiken är för 2021 högre än under 2020. Detta är en effekt av pandemin som inneburit minskat resande. Punktligheten har dock en mycket negativ trend över tid kopplat till pågående stora infrastrukturprojekt och trafikmiljön i staden som påverkar framkomligheten negativt.

Orsak till att avvikelser uppstått

Stora infrastrukturprojekt som stör framkomligheten för kollektivtrafiken.

Konsekvenser för de verksamheten är till för

Lägre punktlighet med förseningar för resenärerna som följd.
Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer
Försämrad punktlighet drabbar framförallt förarkåren och påverkar körtid, avlösningar, pauser och raster negativt, vilket leder till negativ påverkan på arbetsmiljön.
Ekonomiska konsekvenser
Ökade körtider och extra bemanning leder till högre personalkostnader.
Vidtagna åtgärder
Justering av körtider och extra bemanningsreserver.

2.1.3 Övrig väsentlig koncerninformation till kommunstyrelsen

Ej aktuellt.

2.2 Kommunfullmäktiges budgetmål

2.2.1 Styrelsespecifika mål från KF

Mål	Indikator	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Mål 2022	Mål 2030
Gbg Stad 3 st övergripande mål	Punktlighet RT 0,5 - 3,0 min	76,7%	76,5%	80,7%	79,6%	85%	95%
Gbg Stad 3 st övergripande mål	Svenskt kvalitets index Persontransport	N/A	N/A	N/A	N/A	Topp 5-10 > 65	Topp 1-5 >70
Gbg Stad 3 st övergripande mål	Eurogroup Tram benchmark	N/A	N/A	N/A	N/A	Topp 5 - 10	Topp 1 - 5

2.2.2 Styrelsespecifika mål från KF

2.2.3 Verksamhetsnära mål

Ej aktuellt.

3 Övrig uppföljning till kommunstyrelsen

3.1 Utveckling inom personalområdet

3.1.1 Mått/nyckeltal som beskriver utvecklingen ur ett HR-perspektiv

	2019	2020	2021
Total sjukfrånvaro %	6,9	8,6	8,0
Bolagsextern personalomsättning* (%)	4,0	5,9	3,7

3.1.2 Analys av situationen inom HR-området

På Göteborgs Spårvägar är vi cirka 1 300 medarbetare som utför arbete inom någon av våra över hundra olika befattningar. Gemensamt är att alla, oavsett befattning, har rätt till en trygg och säker arbetsmiljö.

När det som inte får hända ändå händer får man anledning att noga genomlysa sin verksamhet för att göra allt för att det inte ska hända igen. Under 2021 har vi haft 188 arbetsplatsolyckor, varav 12 av allvarlig karaktär och 113 tillbud varav 13 av allvarlig karaktär. Vid varje allvarligt tillbud eller allvarlig olycka startas en utredning utifrån MTO-perspektivet (människa, teknik, organisation) och därefter vidtar Göteborgs Spårvägar åtgärder som presenteras i en handlingsplan.

Tyvärr är hot och våld i kollektivtrafiken ett växande problem. Våra medarbetare erbjuds utbildning i konflikthantering för att minska risken för hot och våld samt verktyg för att snabbt tillkalla hjälp om de skulle drabbas.

För att värna om våra medarbetares hälsa fortsätter vi att erbjuda hälsoundersökning, friskvårdsbidrag, träningsgrupper, viktväktargrupper samt medarbetarstöd. I slutet av året blev vi utvalda till att delta i ett forskningsprojekt som drivs av RISE. Syftet med studien är att undersöka hur man med livsstilsförändringar kan förebygga hjärt- och kärlsjukdomar samt diabetes. I forskningsstudiens första steg identifieras medarbetare som har riskfaktorer. Dessa kommer under 2022 att erbjudas stöd för att långsiktigt förbättra sin hälsa.

Bolagets sjukfrånvaro är fortsatt påverkad av pandemin. Återgång till nivåer från 2019 dröjer längre än väntat jämfört med tidigare rapporter. Under hösten har korttidsfrånvaro påverkats av symptom efter vaccination samt att smittspridningen ökade under senare delen av året.

Under våren genomförde bolaget en medarbetarundersökning. Svarsfrekvensen var 63 % men varierade inom bolaget. Resultaten visar på att medarbetarna som svarat är relativt nöjda med GS som arbetsgivare (snitt 3,7 av max 5). Resultatet visar också att fortsatt arbete med att säkerställa en arbetsplats helt fri från trakasserier

och diskriminering behövs.

För att utveckla verksamheten mot våra affärsområden är rätt kompetens A och O. Vi upplever fortsatt vissa utmaningar i att rekrytera till tekniska yrken som elektriker och mekaniker. Bolaget har också ett stort behov av att rekrytera nya förare. Vi arbetar med att utvecklas som attraktiv arbetsgivare för att behålla och hitta ny kompetens. Det ingår många delar i att vara attraktiv – bra chefer, en god arbetsmiljö, rätt ersättning, och inte minst att medarbetare får rätt förutsättningar i form av kompetensutveckling och resurser för att kunna göra ett bra jobb.

3.2 Ekonomisk uppföljning

3.2.1 Analys av årets utfall

Resultaträkning

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Avvikelse	Bokslut 2020	Bokslut 2019
Intäkter	1 202 387	1 130 886	71 501	1 159 409	1 108 946
Kostnader	-1 202 370	-1 129 356	-73 014	-1 159 499	-1 100 390
Rörelseresultat	17	1 530	-1 513	-91	8 556
Finansiella intäkter	389	250	139	532	167
Finansiella kostnader	-59	-20	-39	-46	-71
Resultat efter fin poster	347	1 760	-1 413	395	8 652

Omsättningen uppgick till 1 202 (1 159) mnkr, vilket är en ökning med 3,7 procent jämfört med 2020, och nettoresultatet slutade på 0,3 (0,4) mnkr.

De större avvikelserna som förklarar bolagets utfall mot budget är;

- Beslut om utrangering av alla M28:or har gett effekten -17 mnkr i bokslutet.
- En kraftig förhöjning av elkostnader mot budget i slutet av året har gett en negativ avvikelse för året med cirka -13 mnkr.
- Ökning av antalet vägtrafikolyckor och urspårningar, under framförallt senare delen av året, resulterar i cirka -11 mnkr.
- Underhåll av fordonsflottan och depåer har generellt varit högre under hela året än vad som beräknats i budget.
- Beslut gällande inhyrd personal för kontaktledning, cirka -5 mnkr
- Högre standardkostnader hos avdelning Infrastruktur och driftsäkring gentemot budgetbeslut med Trafikkontoret, cirka -6 mnkr
- Högre reparations- och underhållskostnader för lokaler, cirka -8 mnkr

Lägre personalkostnader möter upp delar av de negativa utfallen mot budget som beskrivits ovan. Avvikelsen beror på vakanta tjänster, bemanningsproblematik

under sommaren samt positiv avvikelse gällande semesterlöneskulden och pensionskostnader. Bolaget har utöver lägre personalkostnader än budget även fått ta del av statliga bidrag relaterade till covid19 pandemin på cirka 10 mnkr, vilket inte fanns med i budget för året.

3.2.2 Resultat per affärsområde/dotterbolag eller motsvarande

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2021	Avvikelse	Bokslut 2020	Bokslut 2019
Trafikavtalet	0	0	0	0	0
Utförandeentreprenadavtalet	17	1 530	-1 513	-91	8 556
Rörelseresultat	17	1 530	-1 513	-91	8 556
Finansiellt netto	330	230	100	485	95
Resultat efter fin poster	347	1 760	-1 413	395	8 652

I bokslutet för 2021 visar de två större avtalen underskott mot budget, trafikavtalet på -53,6 mnkr och utförarentreprenadavtalet på -11 mnkr. Utifrån principen om självkostnad har resultaten bokats upp för motparterna Västtrafik (53,6 mnkr) och Trafikkontoret (11 mnkr) och bolaget visar efter uppbokningen ett totalt resultat före finansiella intäkter och kostnader på 17 tkr.

3.2.3 Investeringsredovisning

3.2.3.1 Projektredovisning investeringsobjekt, pågående och kommande projekt enligt investeringsplaner

Benämning projekt enl. inv. plan, i mnkr	KF beslut at (ja/nej)	Budget per projekt	Ack utfall tom perioden	Aktuell prognos för hela projektet	Beräknas färdigt (år, kv)
Uppgradering Hastus	Nej	35,0 Mkr	0	35,0 Mkr	2024 , Q1
Hjulmätn.utrustning RTX, MX	Nej	20,0 Mkr	0,9 Mkr	20,0 Mkr	2022 , Q2
Slipfordon ersättare	Nej	17,0 Mkr	0	19,0 Mkr	2023 , Q3
Byte av destinationsskyltar M31	Nej	9,0 Mkr	0	9,0 Mkr	2022 , Q1
Kranbil ersättare för XEU299	Nej	8,0 Mkr	0	8,0 Mkr	2023 , Q4
Mätsystem för kontaktledning	Nej	8,0 Mkr	1,6 Mkr	6,0 Mkr	2022 , Q1
Lastbil ersättare för CWO 402	Nej	6,0 Mkr	0	6,0 Mkr	2023 , Q2
Lastbil ersättare för WFX976	Nej	6,0 Mkr	0	6,0 Mkr	2023 , Q4
Underhållsystem för Infrastruktur	Nej	5,4 Mkr	0,1 Mkr	5,4 Mkr	2022 , Q4

3.2.4 Bokslut

I bokslutet för 2021 visar de två större avtalen underskott mot budget, Trafikavtalet på -53,6 mnkr och Utförarentreprenadavtalet på -11 mnkr. Utifrån principen om självkostnad har resultaten bokats upp och bolaget visar efter uppbokningen ett totalt resultat före finansiella intäkter och kostnader på 17 tkr.

Omsättningen uppgick till 1 202 (1 159) mnkr, vilket är en ökning med 3,7 procent jämfört med 2020, och nettoresultatet slutade på 0,3 (0,4) mnkr.

Ökningen av omsättning kan härledas både till Trafikavtalet med Västtrafik och Utförandeentreprenadavtalet med Trafikkontoret. Högre kostnader i verksamheterna har lett till en högre omsättning samt att fler projekt har beställts av Trafikkontoret under 2021 i jämförelse med 2020.

Väsentliga poster i resultaträkningen är kostnadsutfallen för underhåll och reparationer av spårvagnarna under 2021. Underhållskostnaderna har ökat i och med obsoleta fordonsdelar och åtgärder kopplat till eftersatt underhåll. Reparationskostnaderna har också ökat i och med ökat antal vägtrafikolyckor och urspårningar under framförallt senare delen av 2021. Utskrotningen av vagnarna M28 har bidragit till att kostnaderna ökat i resultaträkningen med 17 mnkr, inklusive utraning av varulagret.

Väsentliga poster i balansräkningen:

Övriga kortfristiga fordringar har minskat med 84 mnkr, vilket är hänförligt till minskningen av likvida medel om 95 mnkr. Minskningen av likvida medel beror främst på att Trafikavtalet med VT har genererat en förlust om 54 mnkr som fakturerades i januari. Vidare har likvida medel minskat p g a ökat lager och pågående IT-investeringar.

3.3 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

3.3.1 Kommunalt ändamål och befogenheter

Styrelsen och Verkställande direktören bedömer att verksamheten är i linje med kommunens ändamål med sitt ägande av bolaget och att bolaget har följt de principer som framgår av 3 paragrafen i bolagsordningen.

3.3.2 Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll

Göteborgs Spårvägar följer Göteborgs Stads riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll för att upprätthålla en god intern kontrollstruktur, säkerställa efterlevnad av lagar och regler, eliminera eller upptäcka allvarliga fel och brister, upprätthålla en tillförlitlig finansiell rapportering samt driva verksamheten ändamålsenligt och kostnadseffektivt. Riktlinjerna ska också bidra till att fel och brister upptäcks i tid samt säkra tillgångar och förhindra förluster i verksamheten. I början av 2020 genomfördes en omfattande omorganisation inom Göteborgs Spårvägar där avdelningen Ledning och kommunikation övertog ansvaret för intern kontroll. Det interna kontrollarbetet är uppdelat i två delar: intern kontroll samt trafiksäkerhet-

och trygghet. I den interna planen för kontroll behandlas administrativa risker medan trafiksäkerhets- och trygghetsplanen omfattar trafiksäkerhet enligt Transportstyrelsens krav, internsäkerhet samt arbetsmiljö. De genomförda kontrollerna omfattar tretton områden och möter de krav som finns för styrning och ledning av verksamheten. Sektorer som krävt särskild granskning och uppföljning har redovisats till styrelsen som en separat informationspunkt tillsammans med framtagna åtgärdsplaner, till exempel det systematiska arbetsmiljöarbetet och särskilda händelser under VD-information. 2021 är andra året då vi hanterar och utför kontrollarbetet internt och vi har en stabil process och rutin. Verksamhetsplanering samt uppföljning och återrapportering utifrån mål och utfall fungerar på ett effektivt sätt och möjliggör att risker kopplat till framdrift i arbetet hanteras på ett effektivt sätt. Överlag bedöms planering och uppföljning vara områden där den interna styrningen och kontrollen fungerar på ett betryggande sätt. Dock kvarstår visst förbättringsutrymme inom organisationens kultur och kontrollmiljö. Anmälningar har inkommit till Göteborgs Stads visselblåsfunktion under året, bla avseende eventuella avvikelser i vår rekryteringsprocess, bristande ledning och styrning samt brister inom arbetsmiljö. Vi utreder alla de visselblåsningar som inkommer i enlighet med Visselblåsenhetens rekommendationer och krav, och upptäcks brister vidtar vi alltid åtgärder. Arbete med ledarutveckling och bolagskultur har genomförts under året, och under 2021 har en omfattande chefsutbildning i Ledarskap och Kultur genomförts. Vår granskning av områdena visar att det finns en viss potential för förbättring och utveckling, men även att vi gjort framsteg sedan föregående år. Valet att hantera den interna kontrollen inom bolaget samt etableringen av nya arbetsmetoder och processer har med gott resultat fortsatt att bidra till att integrera den interna kontrollen i det dagliga arbetet. Uppdateringar i vårt interna kontrollarbete har rapporterats till styrelsen enligt deras fastställa plan för året.

3.3.3 Kundorienterad kvalitetsledning

Utveckling av metoder samt beslutsstödsystem för styrning och ledning är väsentligt för bolagets långsiktiga utveckling. Intensivt utvecklingsarbete av bolagets verksamhetsledningssystem pågår med Ständiga förbättringar som mantra. Förbättring av verksamhetens kvalitet och leverans skall förbättras via bruk av t.ex. PDCA-modeller och andra metoder kopplat till uppföljning av den genomförda leveransen. Avvikelser i leveransen skall generera förbättringsarbete med de berörda processerna, detta gäller oavsett om processens kund är intern eller extern. Extra stor vikt läggs vid de avvikelser och synpunkter som uppstår i förhållandet till våra resenärer.

3.3.4 Uppföljning av implementering av program för full delaktighet

På GS styrelsemöte den 21 april 2021 hanterades ärendet Göteborgs stads program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning.

3.3.5 Övriga beslut och/eller uppdrag

Kommunstyrelsen i Göteborg uppdrog under 2013 till GSAB att upphandla nästa generation spårvagn.

I slutet av 2019 överläts avtalet med leverantören till Västra Götalandsregionen och

GSAB driver sedan dess M33- projektet på uppdrag av VGR och dess dotterbolag Västtrafik.

De två första vagnarna levererades under våren 2020 och har efter tester och myndighetsgodkännande satts i trafik. Dessa vagnar skall producera 20 000 km innan de slutligt blir godkända.

Den 15 mars 2021 levererades den första M33 av enkelriktningsmodell. Flera vagnar av modell M33 har rullat in på våra spår under året och i slutet på året ökades leveranstakten till två per månad. Vid årsskiftet var totalt tolv av 40 beställda M33 levererade.

4 Uppföljning till Göteborgs Stadshus AB

4.1 Uppföljning kassaflöde och realisationsresultat

Uppföljning kassaflöde och realisationsresultat

Kassaflöde (mnkr)	Kassaflöde innevarande år	Kassaflöde föregående år
Löpande verksamhet	22,7	-2,1
Investeringsverksamhet	-22,8	1,2
Finansieringsverksamhet	0	0
SUMMA	-0,1	-0,9

Specifikation rearesultat avyttring fastighet/bolag

Specifikation rearesultat avyttring fastighet/bolag	Objekt (fastighet/bolag)	Utfall 2021	Motpart (extern/kommun/Stadshuskoncernen)